

Tenha

Dergi

YIL 1

SAYI 3

EKİM 2024

Ekim 2024

Yıl: 1

Sayı: 3

ISSN

3062-0139

İmtiyaz Sahibi

Nizamettin AKSAKAL

Yazı İşleri Müdürü

Dr. Enes BAŞAK

Genel Yayın Yönetmeni

Murat AKSOY, Dr. Enes BAŞAK

Editörler

Murat AKSOY, Mustafa Mahir HİNTİOĞLU, Muhammet ÇALIK, Dr. Enes BAŞAK

Kapak Tasarımı

Alican SOFU

Yönetim Yeri

Büyük Sanayi Cad., Elif Sok., No 7/197, İskitler, Altındağ/ANKARA

Baskı

Kitap Say Matbaa, Sertifika No 51819

Büyük Sanayi Cad., Elif Sok., No 7/197, İskitler, Altındağ/ANKARA

Telefon 0312 434 0060

İÇİNDEKİLER

Giriş	6
Eğitim Sürecinde Ailenin Yeri	7
Aysel DURMUŞ	
Okul Yöneticisinin Liderlik Davranışları	9
Ayşe BEBEK	
Kaynaşamayanlar	10
Bahar KALIN	
Türkiye Ve İngiltere'deki Değerler Eğitimi Uygulamaları	11
Baki KAVUŞ	
Okul Öncesi Eğitimin Önemi	12
Cuma Ali ŞAHİN	
Okullardaki Tehlike: Akran Zorbalığı	13
Emre KARATAŞ KURT	
İnsan İlkokul Öğretmenini Neden Unutamaz?	13
Ersen ÖZDOĞAN	
Eski Türk Kentleri Ve Osmanlı Kent Yapısı	14
Esin AKAR	
Otizm Spektrum Bozukluğu Olan Çocukların Dil Ve Sosyal İletişim Becerileri (Makale Özeti)	16
Esra AKSUNGUR	
Okul Ve Çocuk	17
Fatma ÖZKIRAY	
Değerler Eğitimi Odaklı Bir Öğretim Nasıl Olmalıdır?	19
Habip ARAS	
Türkiye'nin Yeni Maarif Modeli: Eğitimin Geleceği	21
Hasan Hüseyin DEMİRTAŞ	
Okul Yöneticilerin Karşılaştıkları Sorunlar	22
Hüseyin CEYLAN	
Okul Yönetiminde Duygusal Zekanın Önemi	23
İbrahim YILDIRIM	
Eğitim Sürekliliği Ve Öğretmen Güncelliği	24
Muhsin KOR	
Öğretmenim, Canım Benim	25
Musa TOPAL	
Eğitimi Etkileyen Faktörler	27
Mustafa AYDEŞ	
Yabancı Dil Eğitiminin Önemi	28
Mustafa ÇEÇEN	
Öğretmenlik Ve Gönüllülük	29
Mustafa SERT	
Öğretmen Olmak	30
Müge ÇAM	

Aile - Öğretmen İletişimi	30
Orhan DURMUŞ	
Eğitimde Bireysel Farklılık	32
Sadık DOĞRU	
Taşınalı Eğitim Uygulamalarına Genel Bir Bakış	33
Sedat ÖZMEN	
Kitap Okumanın Kazandırdıkları Ve Kitap Okuma Alışkanlığı	34
Sefa BAYHAN	
Sınıf Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitim Mesleki Gelişim Seminer Çalışmaları	36
Seher Rabia CEYLAN	
Sosyal Bilgiler Dersinin Eğitimdeki Yeri	37
Selçuk YILMAZ	
İlkokul 1. Sınıf Öğrencisinin Okula Başlangıç Süreci	38
Semiha KILCA	
Okul Çağı Çocuklarında Temizlik, Düzen, Kural Ve Sevgi: Arkadaşlık, Akran Zorbalığı Ve Özel Çocuklara Karşı Anlayış Ve Veli Tutumlarının Sınıfta Uyum Ve Denge Üzerindeki Etkisi	40
Serkan BAŞARI	
Okul Müdürlerinin Otantik Liderlik Davranışları	42
Suat OK	
Yapay Zekâ Öğrenimi: Eğitimin Geleceği	43
Tarık ŞENOCAK	
Eğitimin Geçmişi Ve Geleceği Üzerine	44
Yılmaz SOĞUK	
Sanalda Mı, Sosyalde Miyiz?	45
Yusuf AYDIN	
Tarih Derslerinin Okullarda Önemi Ve Gerekliliği Üzerine Bir İnceleme	46
Zeki ÇAKMAK	
Meslek Lisesi Sorun Olmaktan Çıkmalı	47
Ali Ersoy ÇEĞİL	
Yapay Zekâ Neden Önemli	48
Anıl ÖZBÖRME	
Çocuğun Eğitim Serüveni	49
Ayşenur OCAK	
Eğitimde Roller	50
Feyzullah YILMAZ	
Yeni Nesil Evler	52
Mehmet TAŞAR	
Eğitimde Değişim Ve İnovasyon	52
Muhammet Salih ÇEĞİL	
Edebiyatın Önemi	54
Mustafa Uğur DEĞİRMENCİ	
Ana Sınıflarında Proje Tabanlı Eğitim Yaklaşımlarının Öğrenci Veli Öğretmen Ve Kapsayıcı Eğitime Olan Katkısı	54
Rükiye OK	

Bir Nesil (15 Temmuz Anısına)	56
Mustafa Mahir HİNTÖĖLU	
Boş Sıra	57
Abdurrahman BİTMEZ	
Eğitim Öğretim Sürecinde İş Sağlığı Ve Güvenliđi	59
Sertan KUŞ	
Öğrencilerin İlkokul Ve Ortaokullarda Yeni Kayıt Ve Nakil Süreçleri	61
Azmi KOÇ	
6 Şubat	62
Cihangir AKYOL	
Hayalim Öğretmen Olmak!	63
Figen Fadıma ALKAN	
Kara Gece	65
Fatih DÜNDAR	
Eğitim Üzerine Düşünceler	66
Mehmet EĖE	
Her Gecenin Sabahı Yoktur	68
Serdal KAMER	
Felaketin Gölgesinde Yeni Bir Başlangıç	70
Ömer Faruk ARGİŞ	
Sarsılan Dünya, Kırılan Kalpler	72
Mehmet ŞIK	
Azrail'in Kucağındaki Çırpınış	74
Sevgi PETEK	
Teknolojinin Gelişimin Toplumsal Yapı Üzerinde Etkileri	74
Abdullah GÖGEBAKANLI	
Şiirden Şuura	76
Cumali TOĖAR	
İşitenlerin İşaret Dili	77
Selma SANDAL SOY	
Eđitimden Beklentimiz	79
İsa AŞAR	
Geçmişten Günümüze Beslenme Alışkanlıkları Ve Ötofaji Üzerine Bir İnceleme	81
Mustafa BAYER	
Türk Edebiyatında Divan-ı Lugat-it Türk	83
Muhammet ÇALIK	

GİRİŞ

Eğitim, bir milletin ve kader birliği yapmış bir toplumun evlatlarının geleceğe olan umududur.

Daha iyi yarınlara ve daha iyi yaşam koşullarına sahip olma hayallerinin en önemli ulaşım aracıdır.

Var olma mücadelesi veren tüm plan ve programların en gerçekçi anahtarıdır.

Bu duygu ve düşünceler ile bir araya gelmiş ve geleceğimizin mimarı olacak olan çocuklarımızı yetiştirmek üzere kutsal bir görev ifa eden değerli öğretmenlerimiz bizim tek umut çiçeğimizdir.

Sorumluluk bilincini en üst düzeyde taşıyarak kitabımızda yer alan tüm öğretmenlerimizi saygıyla kutluyor, umudumuzun sonsuza kadar yaşamasını diliyoruz.

Dr. Enes BAŞAK

Ekim 2024

Tenha
Dergi

Dergimizde siyaset, terör propagandası veya ahlaki kriterlere uymayan yazılara kesinlikle yer verilmemektedir. Ayrıca intihal ve benzeri konularda sorunlu tespit edilen yazılara da dergimizde yer verilmemektedir. Dergimizde yer alan tüm yazılar titizlikle incelenmektedir ancak insan olmanın verdiği “hata yapabilme” durumu nedeniyle dikkatten kaçan noktalar olabilir. Böyle bir durumda yazının yasal sorumluluğu sadece yazarına ait olup derginin imtiyaz sahibi, yazı işleri müdürü ve editörler sorumlu değildir. Ayrıca hiçbir yazar, bir başka yazarın yazısından sorumlu değildir. Bu bilgilendirme metni tüm yazarlar tarafından dikkate alınmalıdır.

EĞİTİM SÜRECİNDE AİLENİN YERİ

Bilindiği gibi eğitim anne karnında başlayıp ölene kadar devam eden bir süreçtir. Bu süreçte insan kişiliğın gelişimsel temellerinin 0-6 yaş döneminde atıldığı göz önüne alındığında, kimliğin belirlenmesinde anne-baba rolünün önemi daha iyi anlaşılmış olur. Çünkü ailenin attığı temeller üzerine okul eğitim inşasını koymaktadır. Temel sağlam olunca inşasını da kolay olur. Bunun farkında olan aileler okullarla uyum içerisinde çalışırlar. Bu tür ailelerin çocukları da okulda fark edilirler (<http://www.ogretmenhatti.com/index.php?s=makale&aid=12>).

Eğitim, belli bir mekâna bağılı olmadan gerçekleştirilebilen canlı bir süreçtir. Yeri, sadece okul ve öğretmenle belirlenmemelidir. Ailelerin de, öğrenci verimliliğindeki yeri bu nedenle çok önemlidir. Çünkü çocuğı okul dışında etkileyen ana unsur genelde, aileleridir. Aslında doğrusu da budur. Eğitim, bütüncül bir işleyiş olduğu için, aileler de bu bütün içinde önemli bir yere sahiptir. Bu yüzden ailelerin bu konuda ellerinden geleni yapmaları gerekir. Ailelerin, okuldaki formal yaşantıları destekleyici çalışmalara katılmaları doğru olur. Ayrıca öğrenmeyi okul dışında da sürdüreceğ altyapıyı hazırlamaları ve oluşturulacak öğrenme ortamlarını bizzat kurgulamaları gerekir. Etkili bir öğrenme, eğitim ve öğrenme sürekliliğinin devamı ölçüsünde pekişir. Aileler bu pekiştirmeyi informal olarak yapabilecek doğal öğretmenlerdir (Erdoğan, 2006: 13-14).

Anne-babalar, yaşamın tüm alanlarında çocuğın gelişiminde etkili olmaktadır. Okul çağına geldiğinde ise bu etki, okul başarısına yönelik boyutuyla daha da önem kazanmaktadır. Okul başarısı kavramı zekâ, yetenek, uygun eğitim ortamı ve öğrenme isteğı gibi öğeleri içermektedir. Doğal olarak bu öğelerin her birinde ailenin çocuğa karşı olumlu tutum ve davranışları büyük rol oynamaktadır. Çocukların okul başarılarında okulun fiziki ve psikolojik ortamı kadar, ailelerin evde sağladıkları ortam ve koşullarda önemli oranda etki etmektedir (Karaman, 2007: 19).

Başarı, insanın kendisi ve çevresi ile uyumlu yaşayabilmesi, kendini gerçekleştirmek için belirlediğı hedeflere ulaşırken gösterdiği çabalarından olumlu sonuçlar almasıdır. Çocuğın

okul içinde ders dışındaki davranışları, arkadaşları ile dostlukları, spor veya sanat dallarından birinde gösterdiği ilerleme de başarıdır. Üstelik bunlar, bireyin çok yönlü gelişiminde, sadece zihinsel başarıdan çok daha anlamlı ve kalıcı olan sosyal başarılarıdır. Okuldaki öğrenim başarısı, başarılı bir insan olma yolundaki hazırlıkların yalnızca bir bölümüdür. Ancak bu bölümdeki başarının düzeyi ve kalitesi daha sonraki öğrenim başarısının etkileyebileceğı gibi, kişinin kendisinin gerçekleştirebilmesinde esas olan kendi kendini tanıyabilmesine de yardımcı olur (Oktay, 1995: 45-46).

Anne ve baba, çocuğın bireysel kapasitesinin elverdiği oranda yapabileceğinin en iyisini yapmasını bekler. Burada önemli olan çocuğın başarılarının saygıyla karşılanması, buna karşılık hazır ve yeterli olmadığı birtakım şeyleri başarıp tamamlaması konusunda baskı yapılmamasıdır. Anne ve baba çocuğın zorlanması halinde, çözüme yardımcı olmak ve onun kaygılarını paylaşmak üzere gerekli olan desteğı göstermelidir. Çalışmaları ailesi tarafından desteklenmeyen ve başarısızlıklarından dolayı eleştirilen çocuk, kendini değersiz bir kişi olarak görür, kendini küçümser. Bu da onun var olan yeteneklerini gizlemesine neden olabilir. Bu tür çocuklar, kapasiteleri uygun olmasına rağmen, kullanmayıp okuldaki başarılarını düşürebilirler. Buna karşılık, çocuklarına destekleyici bir ortam sağlayan, başarılarıyla ilgilenen, gelecek 9 çalışmaları için onları teşvik eden, onlara sevgiyle yaklaşan ailelerin çocuklarında okul başarısının yüksek olduğu görülür (Yavuzer, 1998: 162-163).

Başarıda, anne ve babanın okulla ilgili tutumu da büyük önem taşır. Çocuk, ebeveyninin “öğrenmeye ve akademik başarıya” karşı olan olumsuz tutumunu okula yansıtır. Eğer aile, okula önem vermemiş, karşı bir tutum takınmış veya öğretmenini küçümsemişse, çocuk bunun etkisinde kalarak başarısız olabilir. Çocuğın okul faaliyetlerine anne ve babanın ilgi göstermemesi, onu köreltir. Bunun sonucu olarak da çocuk başarısız olabilir (Erkek,2007:5).

Ailelerin çocuklarının eğitimlerine karşı ilgisiz olmaları sadece onların başarılarını olumsuz yönde etkilemekle kalmamakta, aynı zamanda çocukların okuldaki diğer davranışlarını da olumsuz etkilemektedir. Araştırmalar, öğretmenlerin

öğrencilerin okulda sergiledikleri istenmeyen davranışların altında yatan en önemli etkenin aileye bağlı nedenler olduğunu düşündüklerini göstermektedir. Yapılan araştırmalar öğretmenlerin bu görüşünü doğrulamaktadır. Söz konusu araştırmada, öğrencilerin okulda sergiledikleri sosyal davranış problemlerinin kardeş sayısı, annenin çalışma durumu ve ailenin sosyoekonomik durumu gibi aile içi faktörlerden etkilendiği görülmüştür (Wyrick ve Rudasill, 2009:850).

Öğrencilerin başarıları ve öğrenme düzeyleri üzerine yapılan bir araştırmada, öğrencinin kabiliyeti, motivasyonu, öğretim hizmetinin niteliği, öğretim süresi ve öğrenme çevresinin, ailenin ekonomik statüsünden çok daha etkili olduğu belirtilmiş olmakla birlikte: ailelerin, okulun önemine ilişkin geliştirdikleri yargı ve değerler, çocuğun öğrenmesinde ve öğrendiklerini uygulamasında oldukça önemli bir yere sahiptir. Okula karşı geliştirilen bu tür değer yargıları ve tutumlar çocuğun öğrenme sürecinde enerjisini öğrenmeye odaklamasında güdüleyici bir rol oynamaktadır (Beydoğan, 2006: 76).

Ailenin en azından çocuğu öğrenmeye güdülemesi, okulda öğrendiklerini tekrar etmesi ve pekiştirmesi için ona yardımcı olması, yol göstermesi çocuğun başarılı olmasına yardımcı olacaktır. Okul başarısını etkileyen faktörlerin başında aile nitelikleri ve ailenin çocuğa verdiği destek ilk sırada yer almaktadır. Bunlar çocuğa ders çalışma olanağı tanıma, bilgi kaynaklarına ulaşma konusunda yardımcı olma, yeteneklerini ortaya çıkarıcı, geliştirici ortamlar ve malzeme sağlama, ortaya çıkardığı ürünleri önemseme gibi etkenlerdir. Ailesi tarafından öğrenmeye ve başarılı olmaya güdülenen, çalışma ortamı sağlanan, düşüncelerine saygı gösterilen, fikirlerini açıkça söyleme olanağı tanınan öğrenci yaratıcılığa teşvik edilmekte ve desteklenmektedir. Aile ortamında duygu ve düşüncelerine değer verilen çocuk, çevresindeki diğer bireylerle etkileşime girdiğinde özgüveni yüksek olarak kendini belli etmektedir (Karaman, 2007: 19).

Ailelerin çocukların başarısına katkıda bulunma sorumluluklarını yerine getirmeleri için öncelikli olarak nitelikli bir çalışma ortamı hazırlamaları gerektiği belirtilmektedir. Çocuğa planlama konusunda, ev ödevlerinde yardımcı olmaları ve etkinlikler konusunda konuşmaları ve 10

tartışmaları gerekmektedir. Çocukla birlikte günlük, haftalık çalışma planı yapılmalı ve uygulanıp uygulanmadığının izlenmesi gerekmektedir. Ev ödevlerini doğru yapıp yapmadıkları kontrol edilerek, yaparken karşılaştığı sorunların çözümünde yardımcı olmaları gereklidir. Okulda yapılanlar konusunda çocukla sürekli iletişim içinde olmalı, sorunlardan zamanında haberdar olmalı ve birlikte tartışmalıdırlar. Ayrıca ailelerin etkinliklere doğrudan ya da izleyici olarak katılmaları gerektiği belirtilmektedir. Bu katılım ve desteklerin dozunun da çok iyi ayarlanması gerekmektedir. Aile okul iş birliğinin dozunun belirlenmesinde öğrencinin yaşı, özellikleri, okulun özellikleri, yönetimin tutumunun dikkate alınması gerektiği ifade edilmektedir (Kay, 2007: 21).

Çocukların okul başarılarına ya da okula devam etmelerine etken olan bir durum da ev içinde üstlendikleri sorumlulukların boyutudur. Özellikle kız çocuklar için, annenin sağlıklı olduğu ya da çalıştığı durumlarda ev işlerini üstlenmek ve okulu ikinci plana atmak gibi bir durum söz konusu olabilmektedir. Bu yönelim kısa zaman içinde çocuğun okuldan kopmasına yol açmaktadır (Uyan Semerci, vd., 2012: 83). Anne-babanın eğitim düzeyi ile öğrencinin okul başarısı arasında çok yakın bir ilişki vardır. Tahsilli anne ve babaların, çocuklarındaki başarı güdüsünü harekete geçirmede daha usta oldukları görülmektedir. Nitekim başarılı öğrencilerin anne ve babalarının öğrenim düzeylerinin, başarısız öğrencilerin anne ve babalarının öğrenim düzeylerine göre daha yüksek olduğunu görülmektedir (Türkoğlu, 2008: 29).

Aysel DURMUŞ

Atatürk İlkokulu, Okul Öncesi Öğretmeni

Araban, Gaziantep

OKUL YÖNETİCİSİNİN LİDERLİK DAVRANIŞLARI

Okul, okuryazarlık becerilerinden en üst düzeyde bilimsel ve sanatsal bilgi sağlayabilen, farklı sınıflarda toplu eğitim ve yetiştirme yeridir. Toplumun temel taşı olan bu kurum, toplumla iç içe iki ayna gibi birbirini yansıtır. Eğitimin ana bileşeni ve uygulama alanı olan okullar, toplumsal yapıyı oluşturan ve geliştiren en önemli kuruluşlardan biridir ve bu kurumlar çağdaş uygarlığa ulaşma sürecinde önemli rol oynamaktadır. Okulda bu görevi yerine getirme görevi önce okul yönetimine sonra da öğretmenlere düşmektedir. Okul yönetiminde etkili bir iletişim ağının başarılı bir şekilde kurulması ve yönetilmesi, okul yöneticilerinin bu görevi etkin bir şekilde yerine getirebilmesi için kilit konulardan biridir. Etkili bir iletişim ağı kurma ve uygulama becerisi, okul yönetiminin etkili bir lider olmasının da yolunu açar. Aslında bu iletişim ağı, sadece okul içindeki unsurlarla değil, veliler ve okul ortamıyla da kurulması gereken ve önemi giderek artan rollerden biridir.

Okul yönetiminin görevinin okuldaki tüm olanaklardan en iyi şekilde yararlanmak, okulu temel hedefleri doğrultusunda tutmak, yenilik ve gelişme sürecini sürekli yönetmek olduğunu vurgulamıştır. Okul yönetiminin bu görevi yerine getirmedeki başarısı, okulu bir rol sistemi olarak görmesine ve davranışlarını, öğretmenlerin ve onunla ilişkili diğer personelin rol ve beklentilerini dikkate alarak düzeltmesine bağlıdır. Bir okulun başarılı ve verimli bir kurum olmasında en önemli rolü oynayan kişiler okul yöneticileridir. Toplumu şekillendiren bireyler yetiştiren okullarda okul yöneticilerinin öğrencilerin bilişsel, duyuşsal, psiko-motor, sosyal ve estetik yönlerini her yönden geliştirmelerine olanak sağlayan bir öğrenme ortamı sağlayabilecek liderler olmaları gerekmektedir.

Ayrıca eğitim yöneticisi, okul içinde ve dışında farklı kültürlere (öğretmenler, öğrenciler, veliler, çevre liderleri, yerel yöneticiler, politikacılar vb.) farklı beklentilere sahiptir ve eğitim düzeyindeki insanlarla etkileşimde bulunur ve beklentilerini uyumlu hale getirir. Okul yönetiminde liderlik, örgütün üyelerine ve ihtiyaçlarına odaklanmalıdır. Gerçek bir liderin özelliklerinden biri, örgütün amaçlarını ve genel olarak çalışanların ihtiyaçlarını

görebilmek ve örgütte birey ile örgüt arasında bir denge oluşturabilmektir. Okul yönetiminde etkili liderlik, öncelikle sorunları gerçekçi bir şekilde anlamalı, kavramalı ve değerlendirmeli, ardından sorunları çözmek için bazı kişisel beceri ve deneyimleri içermelidir.

Sayfa |

9

Gerçek liderliği gösterme fırsatları arasında yasalarda veya düzenlemelerde bırakılan boşluklardan yararlanma, liderliğin işlev görmesi gereken durumlara erişme ve takipçilere karşı temkinli bir yaklaşım geliştirme yer alır. Tüm bu süreçte okul yönetiminin bu beklentileri gerçekleştirebilmesi için belirli özelliklere sahip olması gerekmektedir.

Bir eğitim yöneticisi olarak, lider bir okul yöneticisi kendini tüm öğrencilerin başarısına adanmıştır; olmak, düzenlemek, geliştirmek ve uygulamak; Akademik başarıya götüren müfredatı ve okul kültürünü korur, geliştirir ve destekler ve tüm öğrencilerin başarısı için mesleki gelişim; Etkili bir öğrenme ortamı ve çevreyi oluşturmak ve sürdürmek için okulun tüm kaynaklarını etkin bir şekilde kullanabilmek; Aile ve toplumla işbirliği yapabilmek, farklı sosyal ihtiyaçları karşılayabilmek ve topluluk kaynaklarını yönlendirebilmek okula; istikrarlı ve adil bir ahlaki yönetici olmak; Genel siyasi, sosyal, ekonomik, yasal, kültürel bir bağlamı anlayan ve bunlara cevap veren bir kişidir.

Bugün, okul yöneticileri değişen bir dünyanın taleplerini karşılayabilmektedir; önceki okul yöneticilerine göre duygusal ve sosyal olarak farklı ve yeni özelliklerle donatılacak ve bu rolleri uygulayabilmek için daha fazla bilgiye ihtiyaç duyacaktır. Eğitim sisteminde yenilik, sistemin en stratejik parçası olan okuldan başlamalıdır. Bu nedenle okul yönetimi, öğrencilerin, meslektaşların ve okul ortamının kapsamlı ve estetik bir şekilde gelişmesini sağlayan etkili bir öğrenme ortamı oluşturabilen bir lider olmalıdır.

Okul yönetim süreçlerini kolaylaştıran bir yaklaşıma sahip olan okul yöneticileri, liderlik duygusuna sahip olabilmek için çalışanlarının bir kısmının onların takipçisi olması gerektiğini vurgulamaktadır. Bu nedenle okul yönetiminin olağan yetki kaynaklarını aşma, eşit ve demokratik davranma, insan ilişkileri temelinde hareket etme, yasal zorunlulukların yanında sorumluluk alma gibi

eylem ve uygulamaları, bunu algılamakta ve benimsemeyi kolaylaştırmaktadır.

Ayşe BEBEK

Tevfik Sırrı Gür Anaokulu, Okul Müdürü

Akdeniz, Mersin

KAYNAŞAMAYANLAR

Kaynaştırma eğitimi, esasında özel gereksinimli evlatlarımızın normal olarak sınıflandırılan akranları ile birlikte eğitim almalarını hedefleyen bir sistemdir. Bu eğitim modeli ile gerçekleştirilmek istenen ise kaynaştırma öğrencilerinin akranları ile eşit şartlar altında sosyalleşmelerini ve toplumsal kaynaşmayı sağlamaktır.

Tanım olarak bu müthiş ifadelerin gerçek hayatta nasıl uygulandığını size farklı cihetlerden göstermek isterim. Zira on dokuz yaşında, Down sendromlu güzel bir meleğin annesiyim. Bir öğretmen ve aynı zamanda da bir veli gözüyle süreci size anlatmak isterim. Özel evladınız varsa mücadele süreciniz aslında hamilelik dönemi ile başlar. Düzgün ilerlemeyen bir hamilelik süreci doğum sonrasında da bir dizi tetkikler ve testler ile devam eder. Tanı konduğunda ise annenin meşakkatli imtihanı başlamıştır. Etrafında durumu kabul etmek istemeyen aile büyükleri, sözüm ona moral verirken sözleriyle kırıp döken yardımseverler... Bir de bakmışsınız ki evlat ile uğraşmak aslında en kolayıdır. Zor olan evladın dışındakilerdir.

Öğretmenlerimize sesleniyorum; ilkokul birinci sınıfta karşınıza bir kaynaştırma öğrencisi geldiyse o annenin 72 aylık mücadelesini göz ardı etmeyin lütfen. Karşınızda bir savaşçı duruyor. Cümleleriniz net ve yumuşak olmalı yoksa gardını almış bir savaşçı sizi yanlış anlayabilir. Sizin cümleleriniz onu incitmez aslında alışmıştır o anne lakin hep bir açıklama ve anlatma hatta kabul görme mücadelesindedir. Örneğin bana söylenen cümleler doğumla başladı. “Bu sana ceza. Ben senin kadar

ilgilensem benimkiler alim olurdu. Her ananın evladı erkek olmaz, her erkek asker olmaz. Önemli olan güzellik değil zekâ... Biz normalleri alıyoruz. Sanki okuyup kral Faruk mu olacak? Boşa paranızı harcamayın yani zaten.(...)” gibi gibi cümleler. Ne demek istediğimi anlatabildim mi? Lütfen karşınıza ilk geldiğimizde o çocuğu kafanızdaki önyargılarınız ve endişeleriniz olmadan sıcacık sarılıp sevin. İnanın tek istediğimiz sadece sevgi ve kabul. Eğitim en son istediğimiz şey.

Şimdi gelelim öğretmen cihetine. Sınıfta otuz bıcırık, karşınızda bir veli, arkasına kendini gizlemiş kırmızı gözlüklü çekik gözlü bir melek... Bir kere tanıyın. Down sendromu hakkında birçok öğretmen bilgi sahibi değil ve doğal olarak korkuyorsunuz. Üzerinize yüklenen sorumluluk, velilerin başarı beklentisi, kalabalık mevcutlar sizi haklı olarak korkutuyor. Bu kadar beklenti içerisinde bir de kaynaştırma ile uğraşmak sizi ürkütebilir. Oysa tanı hakkında bilgi sahibi olup potansiyellerinin farkında olursanız ve okulunuzda düzgün işleyen bir rehberlik servisi var ise o okul bize cennetten bir köşe haline geliyor. Peki ülkemizde kaç okulda durum bu şekilde? Hemen veli tarafına dönelim, kaç kreş kapısından döndüm bir bilerseniz. Kaç anaokulu bizi almadı. Hatta ve hatta gösteriye gitmeyelim diye son dakika aranıp bir yalanla eve geri döndürülmem... Detaylara girersem sanırım bir kitap çıkartabilirim. İlkokulda ise kapı önlerinde bakıcılar eşliğinde tek başına verilen mücadele. En son oğlum okula gitmedi, öğretmen rahat nefes aldı. Ben ise her gün girdiğim okulda, sınıf kapısını gördükçe ağladım. Düşünün biz alışsın diye mücadele ederken davranış panosunda yıldızı olmayan oğlum bana eliyle gösterip sadece ağlıyordu. Oysa onun sabah kalkması, hazırlanıp okula gitmesi bile yıldızlıktı. Okuldan içeri koşarak girmesi sizce de yıldızlık değil miydi? Ben de öğretmendim ama kendi meslektaşlarım ne beni ne oğlumu anlayabildi. Tek istediğimiz okulda sevilme. Tayinim çıkıp oğlumu başka okula yazdırırken kaynaştırma olduğunu öğrendiklerinde suratların renk değiştirmesi var ya izlemeye değerdci cidden. Hemen akabinde telaş etmeyin göndermiyoruz zaten dediğimde “Gelmeyecek değil mi? Ona göre...” demeleri de cidden güzel anılar olarak kaldı (!) Okula gitmeyen çocuğa düşük not vermeleri de ayrı komikti tabi. Peki yok mu bu işin kahramanları var tabi. Oğlumu okula alıştıran okul müdürü sizi sevgiyle kucaklıyorum.

“Öyle bir şey olamaz, bu çocuk okula gelecek.” dedi ve oğlumu sevdi, sardı, korudu.

Benim oğlum halen severek okula gidiyor. Şu an lise son sınıfta. Öğretmeni onu görünce içten ve samimi sarılıyor. Oğlum hayatı seviyor. Bu çocuklar hayattan zevk alıyor. Yaşamayı seviyorlar ve inanın bu sizin sınıfınızın düzeninden, kazanımlarınızdan daha önemli. Kaynaştırma eğitimi düzenlemek, sistemin içerisinde bulunan herkesi özel eğitim konusunda bilinçlendirmek için yapılacak güzel çalışmalar olsa gerek. Özel eğitim bölümüne alan dışı ücretli öğretmen görevlendirilmesi durdurulmalı ya da alan dışı öğretmenlerin belli bir saat eğitim verilip özel eğitimci ilan edilmelerinin önüne geçilmeli. Ayrıca özel eğitim öğretmenlerinin ödüllendirilmeleri diğer öğretmenlerden farklı ve daha sık yapılmalı. Bakanlık gerekli tebrikeri ve çalışmaları yapıyordur mutlaka. Diliyorum uygulamada da sıkıntılar olmaz. İnsanlar daha bilinçli olur ve hayat bizim için de kolay olur. Kısacık bir zamanda okuduğunuz ya da yarım bıraktığınız bu yazı için günlerimi verdim. Zira bu konular zihnimde kapalı kutular içinde saklı anılar idi. Özet olarak yazdığım kelimeler arasına gizlenmiş anılar gözyaşlarımı üst üste akıtsa da hem öğretmenliğime hem de insanlığıma katkı sunduğu için oğluma minnettarım. Onunla yaşamak bir şans dışarıdaki insanlar bunu bilmese de...

Bahar KALIN

Faik Hızıroğlu İlkokulu, Sınıf Öğretmeni

Pursaklar, Ankara

TÜRKİYE VE İNGİLTERE'DEKİ DEĞERLER EĞİTİMİ UYGULAMALARI

Türkiye ve İngiltere gibi farklı coğrafyalarda uygulanan değerler eğitimi, kültürel, tarihsel ve pedagojik farklılıkların etkisiyle benzerlikler ve farklılıklar göstermektedir. Her iki ülkede de değerler eğitimi, genç nesillerin karakter gelişimi, toplumsal uyum ve sorumluluk bilinci kazanmalarını destekleyen önemli bir bileşen olarak kabul edilir. Ancak, bu ülkeler arasındaki eğitim sistemlerinin

yapısı, değerlerin vurgulanma biçimi, müfredatın içeriği ve eğitim politikaları gibi faktörler, bu eğitimin uygulanma şekli üzerinde belirleyici bir etkiye sahiptir.

İngiltere'de, değerler eğitimi 1988'de Eğitimde Reform Yasası'nın (ERA) kabulüyle gündeme gelmiştir. Bu yasa, başlangıçta doğrudan değerler eğitimi odaklanmamış, ancak öğrencilerin kültürel, toplumsal, fiziksel ve zihinsel yönden gelişimini desteklemeyi amaçlamıştır. Ancak, 1999'da yapılan bir değişiklik ile Ulusal Program'a değerler eğitimi içeriği eklenmiştir. (Ceylan ve Bozkurt, 2023).

Hawkes, (2010) İngiltere'de değerler eğitimi, öğrencilerin manevi, ahlaki, sosyal ve kültürel açıdan gelişimini desteklemeyi amaçlamaktadır. Öğrencilere, öz saygı ve öz güvenin yanı sıra doğru ile yanlış ayırt etme yeteneği kazandırılması, medeniyete saygı duymaları hedeflenmektedir. Öğretmenlerden ise öğrencilerin sorumluluk alması, topluma katkı sağlamaları ve farklı geleneklere hoşgörülü olmalarını sağlamaları beklenmektedir.

Türkiye'de ise, değerler eğitimi tarih boyunca eğitim sistemine entegre edilmiş bir bileşen olmuştur. Türkiye'de değerler eğitimi, milli ve manevi değerlerin öğrencilere kazandırılmasını amaçlamıştır. Öğrencilere, vatanseverlik, milli birlik ve beraberlik, insan haklarına saygı gibi değerlerin aşılması hedeflenmektedir. Öğretmenler, öğrencilere bu değerleri aşmak ve milli kimliklerini güçlendirmeyi amaçlamaktadır (Akt. Ceylan ve Bozkurt, 2023).

İki ülkenin değerler eğitimi uygulamaları arasındaki temel farklılıklardan biri, İngiltere'de değerler eğitiminin daha geniş bir perspektiften ele alınması ve evrensel değerlere vurgu yapılmasıdır, Türkiye'de ise milli ve manevi değerlere odaklanılmasıdır. İngiltere'de değerler eğitimi, demokrasi, hukuk üstünlüğü, bireysel özgürlük gibi evrensel değerleri vurgularken, Türkiye'de milli kimlik ve birlik vurgusu ön plandadır. Hawkes, (2005) İngiltere'de kullanılan müfredatı bakıldığında da değerler eğitimi yönelik bir müfredat kullanıldığı görülmektedir. Türkiye'de ise değerler eğitimi, öğrencilerin yaşlarına uygun olarak programlanmış ve müfredatın bir parçası haline getirilmiştir (Akt. Ceylan ve Bozkurt, 2023).

Öksüz (2012)' de yaptığı araştırma sonuçlarına göre, İngiliz sınıf öğretmenleri, değer eğitiminde ders içi ve ders dışı aktiviteleri dengeli bir şekilde kullanırken, Türk sınıf öğretmenleri daha çok ders içi aktivitelerle odaklanmıştır. İngiliz öğretmenler, vatandaşlık eğitimi, karakter gelişimi ve değer vurgulama stratejilerini benimserken, Türk öğretmenler özellikle rehberlik ve sosyal etkinlikler aracılığıyla değer eğitimi sunmayı tercih etmiştir. İngiliz sınıf öğretmenleri, değerlerin öğretilmesinde çeşitli yaklaşımları kullanırken, Türk sınıf öğretmenlerinin daha çok belirli değerlere odaklandığı ve karakter eğitimiyle değer kazandırmayı amaçladığı görülmektedir. Araştırmada çalışmaya katılan Türk sınıf öğretmenlerinin, değer eğitiminde okul rehberlik servislerinden yararlandıklarını göstermektedir. Fakat İngiliz ilköğretim sisteminde rehberlik servisi bulunmadığı için rehberlik servisinden yardım almamaktadır.

Her iki ülkede de değerler eğitimi, öğrencilerin karakter gelişimi, toplumsal uyum ve sorumluluk bilinci kazanmalarını desteklemeyi amaçlayan ortak bir noktada buluşmaktadır. İngiltere'de olduğu gibi, Her iki ülkenin de değerler eğitimi uygulamaları, genç nesillerin bireysel ve toplumsal gelişimine katkı sağlamak adına önemli bir role sahiptir.

Kaynakça

Ceylan, A. ve Bozkurt, E. (2023). Avrupa Birliği ülkelerinden İngiltere, Almanya, İsveç ve Fransa'nın değerler eğitimine yönelik bir derleme çalışması. Kahramanmaraş İstiklal Üniversitesi Psikoloji Dergisi (KİÜ), 1(1), 33-45.

Hawkes, N. (2010). Values education and the national curriculum in England. T. Lovat, R. Toomey, ve N. Clement (Ed.). International Research Handbook on Values Education and Student Wellbeing içinde (s. 225-238). Springer. https://doi.org/10.1007/978-90-481-8675-4_14

Hawkes, N. (2005). Does teaching values improve the quality of education in primary schools? [Yayımlanmamış doktora tezi]. University of Oxford.

Öksüz, Y. (2012). İngiltere ve Türkiye'deki Sınıf Öğretmenlerinin 'Değer Eğitimi' Açısından Karşılaştırılması: Lancashire-Samsun Örneği.

Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 23(23), 141-171.

Baki KAVUŞ

Ahmetli Ortaokulu, Okul Müdürü

Torbalı, İzmir

Sayfa |
12

OKUL ÖNCESİ EĞİTİMİN ÖNEMİ

Okul öncesi dönem, çocukların bilişsel, duygusal, sosyal ve motor becerileri gibi birçok alanda hızlı geliştiği, 0-6 yaş aralığını kapsayan önemli bir dönemdir. Bu dönem, çocukların gelecekteki eğitim hayatları ve kişisel gelişimleri açısından kritik bir rol oynar. Okul öncesi eğitimi, çocuklara öğrenmeyi sevdirmek, onları ilkokula hazırlamak ve temel yaşam becerilerini kazandırmak amacıyla tasarlanmıştır.

Okul öncesi eğitimde genellikle oyun temelli yaklaşımlar kullanılır. Çocuklar, oyun oynayarak problem çözme, iş birliği yapma, dil becerilerini geliştirme ve sosyal ilişkiler kurma gibi önemli beceriler kazanırlar. Bu süreçte, öğretmenler çocukların ihtiyaçlarına uygun rehberlik yapar, onların merakını destekler ve özgüvenlerini artırır.

Okul öncesi eğitimin yararları arasında;

- Dil gelişiminin desteklenmesi,
- Sosyal becerilerin geliştirilmesi,
- Yaratıcılık ve problem çözme yeteneklerinin teşvik edilmesi,
- Duygusal ve fiziksel gelişimlerin desteklenmesi bulunur.

Bu süreçte ebeveynler de çocuklarının gelişimine katkıda bulunarak, onlarla etkileşimde bulunmalı, eğitim sürecine dahil olmalıdırlar. Bu, çocukların okula karşı olumlu tutum geliştirmelerine ve kendilerini daha güvende hissetmelerine yardımcı olur.

Cuma Ali ŞAHİN

Çaydaçıra Anaokulu, Okul Müdürü

Merkez, Elazığ